

Når den Røde Hane galede

v/ Peter Olsen

Vester Egede Sogn 1641-1648

En Børn fattig Mand, bappt hienom: Lille Nefsen, som bappt sinit fader aff Nefsen
 bappt gant bappt hienom: Jofu Nefsen.

En Børn fattig Mand, bappt hienom: Lille Nefsen, som bappt sinit fader aff Nefsen
 den anden bappt hienom: Jofu Nefsen, bappt bappt gant bappt hienom: Jofu Nefsen.

En Børn fattig Mand, bappt hienom: Lille Nefsen, som bappt sinit fader aff Nefsen
 bappt gant bappt hienom: Jofu Nefsen, bappt bappt gant bappt hienom: Jofu Nefsen.

I Vester Egede Sogn tilføjede præsten mange oplysninger foruden de kirkelige handlinger, fx hvis der havde været folk på besøg med breve fra øvrigheden (amtmanden etc.) med tilladelse til at bede om almisser i forbindelse med ulykker (fx ildebrande): "hafve got bref".

Af disse notater kan vi både tolke, at folk rejse langt for at indsamle almisser, samt nogle gange ud fra antallet af skadelidte fra samme landsby se, at hele (eller store dele) af landsbyen må være nedbrændt på én og samme gang.

1641	1642	1646	1647	1648
4 x Præstø	7 x Præstø	2 x Ll. Næstved	9 x Ll. Næstved	Sorø Birk
Bråby	3 x Bråby	Roskilde	2 x Lundby	5 x Roskilde
Tybjerg	Værløse	Værløse	Bjæverskov	Bjæverskov
Allerslev	Holbæk	Tuse Hrd	Holbo	Holbo
		Ods Hrd	3 x Benløse	3 x Benløse
			2 x Frdbrg Len	2 x Ringsted
			2 x Roholte	3 x Vettterslev
			Værløse	Flakkebjerg
			2 x Faxe	Merløse
			Ods Hrd	Møn
				Toksværd
				Tersløse

Mediestream: Folkeminder

„I 1836 overgik der min Fædrenegaard en Ildsvaade, og da var endnu **Herremandens Hjælp med Tømmer** og Bymændenes og i det hele **Byfolkets Hjælp** af samme Omfang og Art som ved Udflytningstiden, og **Klinegildet** holdtes ligesaa.

Man havde endnu den Gang **ikke assureret** som nu, en Ildsvaade kunde derfor være ret ødelæggende for en Mand. Under saadanne Forhold kunde Øvrigheden udstede et **Brandsted-brev**, som gav den skadelidte Adkomst til med dette i Lommen at henvende sig til Egnens Beboere om Byggehjælp.“
[Lolland-Falster Folketidende, 31. Maj 1913]

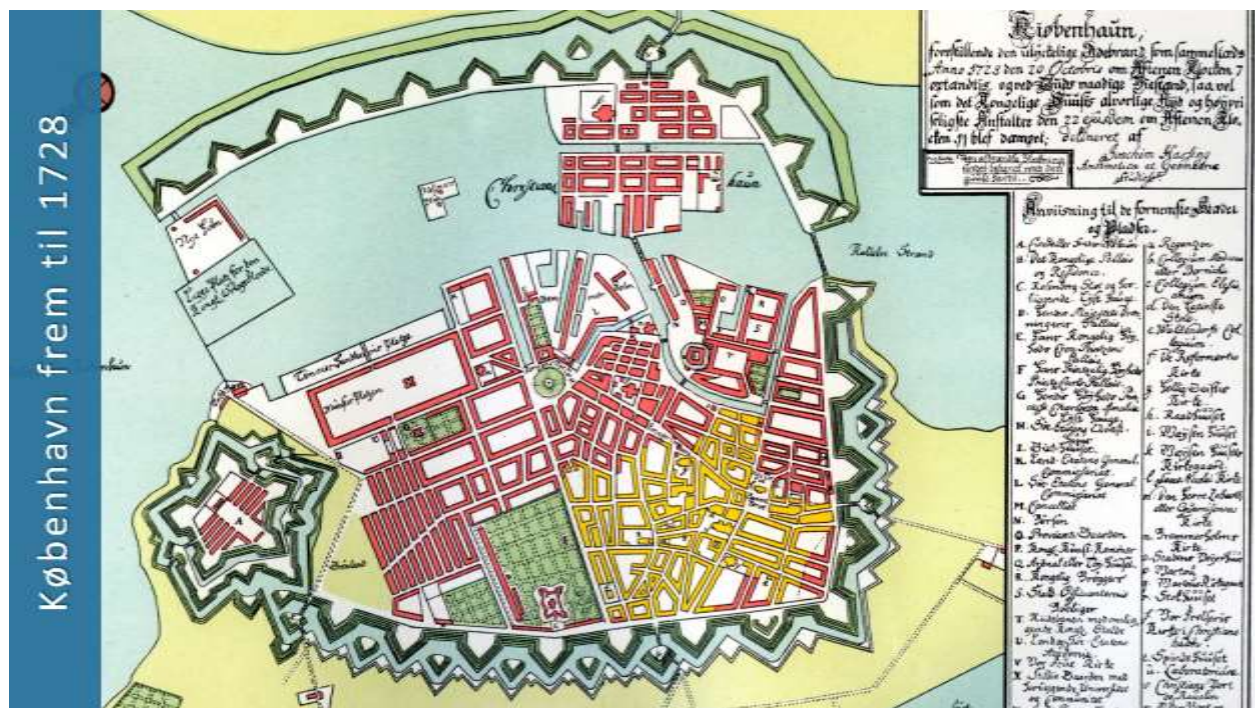
„Jeg fandt en Gang et Brandstedbrev i min Faders Skab, og det gik jeg om med i Landet i 3 Aar, og samlede mig kiønne Penge.“ [Kbh.s Aftenpost 1775, №203]

Som det ses ovenfor kunne brandbreve i gamle dage misbruges, hvis der ikke var tidsbegrænsning på; omvendt ser vi nedenfor, at brandbreve kunne være nærmest meningsløse, hvis tidsbegrænsningen var for kort.

Hjørring Amt: Journalsager B (Brandsager)

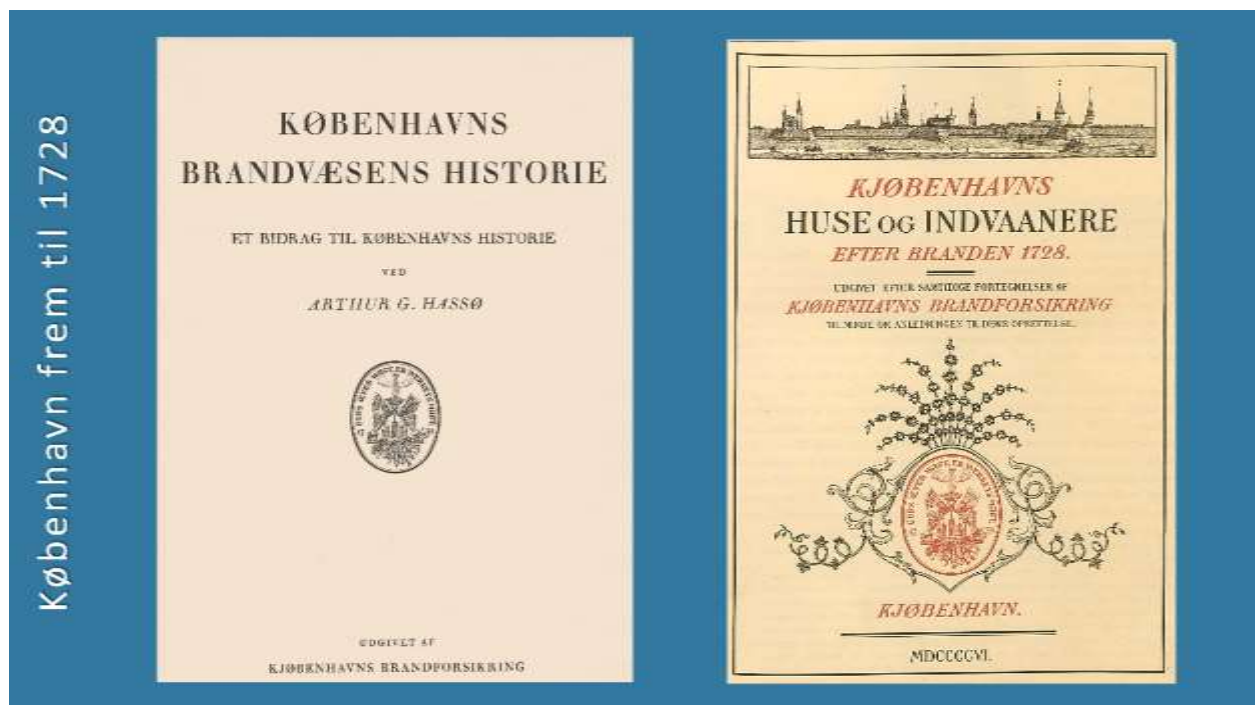
„Kort efter at Ane Kirstine Hansdatter var af amtet bleven meddelt tilladelse til i 6 uger at indsamle bidrag til understøttelse i anledning af ildsvåde, fik hun ved nogle sognebeboeres hjælp et hus eller hytte opført for sig og sine små børn.“

„Men da hun ved samme beboelses opførelse måtte selv jævnlig være tilstede, havde hun liden lejlighed til at få benyttet den ommeldte tilladelse og tør jeg nu herved indstille at samme tilladelse må fornyes at gælde endnu i 4 à 6 uger.“
[Herredsfoged Spärck]

Året 1728 blev skelsættende for os slægtsforskere. Dét år var der en stor brand i København, hvor op mod halvdelen af den gamle middelalderby nedbrændte – eller cirka ¼ af hele hovedstaden.

Pengeudlånere blev angste. Investeringer i genoprejsning af byen kunne jo være væk på en dag eller to, hvis en ny brand brød ud. Inspireret fra udlandet befalede kongen, at lade hovedstadens bygninger brandforsikre.

Har man slægt i København kan disse to bøger anbefales. Det første findes online på Danskernes Historie Online (slægtsbibliotek.dk); den anden findes online på Det kongelige Bibliotek (kb.dk).

Kjøbenhavns Brandforsikring:

- » Brandforsikring fra 1731 - satte gang i sløv genopbygningsproces

Kjøbstædernes Brandforsikring:

- » Brandforsikring fra 1761

- » §20 tillod forsikring af landboeres bygninger

Den almindelige Brandforsikring for Landbygninger:

- » I 1792 stiftedes et selvstændigt selskab for landboerne

Disse tre store offentlige forsikringsselskaber fik med tiden konkurrence fra et stort antal af private forsikringsselskaber der dækkede bygninger og/eller løsøre (indbo).

Er du i tvivl om, hvad der findes af forsikringsselskaber i et bestemt område eller en bestemt periode, så spørg Daisy på rigsarkivet.dk.

Husk også at søge på ordet "løsøre" og/eller "indbo" (evt. uden stednavn) og søg ned gennem den omfattende liste af forsikringsselskaber, om nogle af dem, kan have været interessante for din slægt.

Søg i 35.464.209 avissider

frenderup ildebrand

☐ Søg kun i det, du har adgang til.

Periode fra til

[Så lste over aviser i Mediestream](#)

Aviser i Mediestream

Fri adgang til 6.754.183 avissider
Begrænset adgang til 28.657.784 avissider

[Læs mere om adgang](#)

SÅDAN FÅR DU ADGANG TIL AVISSIDERNE

[Læs mere om mulighederne](#)

ANTAL AVISSIDER I MEDIESTREAM

Det må fx helt klart have påvirket familien og været en sladderskabende begivenhed, da en mand nedbrændte nabogården til min oldefars fødehjem.

København og købstæderne havde ofte forskelligt indrettede protokoller, men disse er typisk forholdsvis simple at slå op i.

Derimod er det en stor fordel at kende strukturen for arkivalierne fra Den alm. Brandforsikring for Landbygninger.

Forsikrings- og taksationsprotokoller

Forsikringsprotokollerne (geografisk struktur)	Taksationsprotokollerne (kronologisk struktur)
Amt > herred > sogn > ejerlav.	At finde en taksation er, som at finde en artikel i en avis uden at kende dato og årstal.
Oplysninger om: Ejer / fæster / Matr.nr. Antal bygninger Forsikringssum	Beskrivelse af: Bygningernes mål (alen/fag) Indretning (rummenes funktioner) Særligt inventar, fx ovne Valg af byggematerialer
Henviser med numre eller dato til taksationsprotokollen.	

Der var to typer af protokoller: Registeret, hvor man kan slå ejendomme op, kaldes for Forsikringsprotokoller. Derfra er der henvisninger enten med taksationsnummer (sagsnr.) til taksationsprotokollerne, hvori man finder beskrivelser af forfædrenes bygninger.

Du kan også finde protokollerne på Rigsarkivets hjemmeside, men her tages udgangspunkt i ao.salldata.dk, hvor du finder **Brandforsikringer** under **Ejendomme**.

Vis scannede kirkebøger

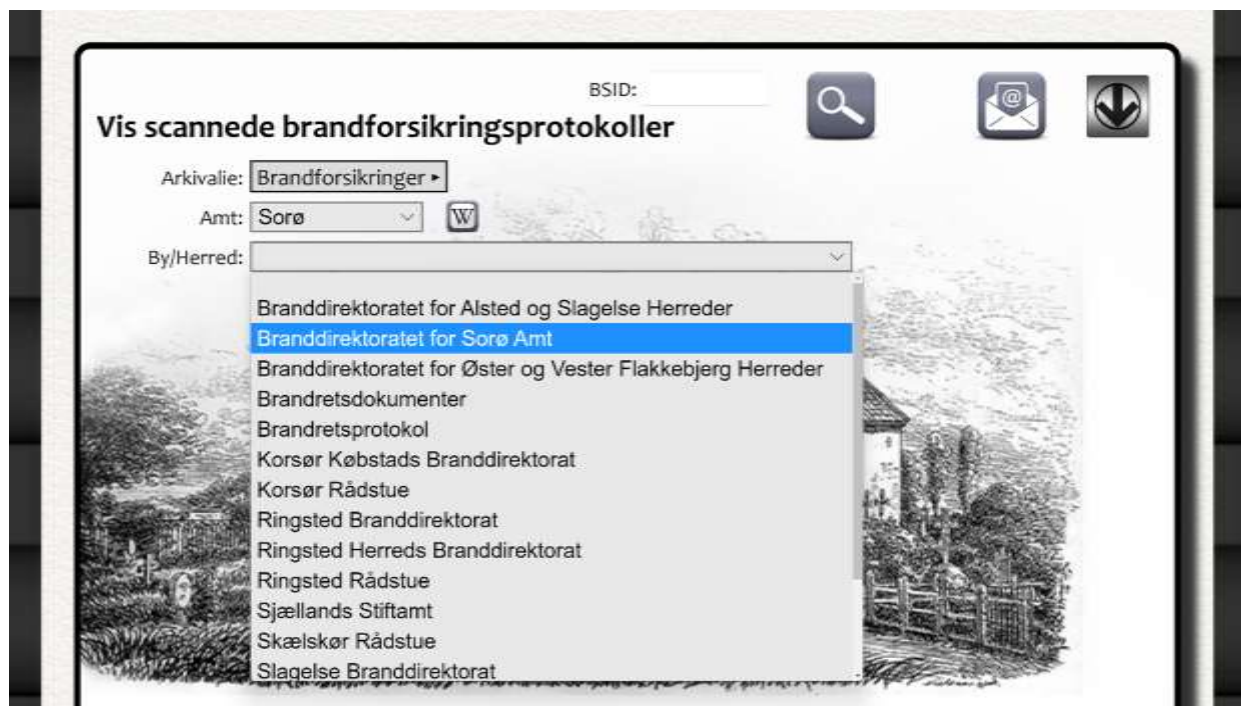
BSID:

Kirkebøger
Folketællinger
Personer (min. 2 første bogstaver)
Skifter
Militære arkivalier (Infanteri og 3. Batteri | Feltpræster)
Ejendomme, bygninger (Christian V matrikel 1688 | Ejendomshistorie | Tingbøger 1927-2000 | **Brandforsikringer**)
Lokale myndigheder
Medicinske arkivalier

Abildgård | Horns | Hjørring
Absalon | Sokkelund | København
Adsbøl | Lundtoft | Åbenrå
Adslev | Hjelmslev | Skanderborg
Adventskirken | Sokkelund | København

ao.salldata.dk

Fra begyndelsen blev landet opdelt i branddirektorater, som svarede til amterne. Hvis du leder efter taksationer fra første halvdel af 1800-tallet, skal du derfor kigge efter amtets navn i listen over branddirektorater. Senere (typisk i 1850'erne eller 1860'erne) blev antallet af forsikringstagere så omfattende, at man valgte at inddеле på herredsniveau.

Når du har valgt branddirektoratet, skal du finde det rigtige herred og sogn i forsikringsprotokollerne. Sognenes navn står øverst på siderne i protokollerne.

Vis scannede brandforsikringsprotokoller

BSID:

Arkivalie:

Amt:

By/Herred:

Branddirektorat	protokol	amt	år	
Branddirektoratet for Sorø Amt	Forsikringsprotokol, Alsted Herred A	Sorø	1800 - 1857, 1 - 580	
Branddirektoratet for Sorø Amt	Forsikringsprotokol, Alsted Herred B	Sorø	1800 - 1857, 605 - 1180	
Branddirektoratet for Sorø Amt	Forsikringsprotokol, Alsted Herred C	Sorø	1800 - 1857, 1181 - 1752	
Branddirektoratet for Sorø Amt	Forsikringsprotokol, Ringsted Herred A	Sorø	1800 - 1857	
Branddirektoratet for Sorø Amt	Forsikringsprotokol, Ringsted Herred B	Sorø	1800 - 1857	
Branddirektoratet for Sorø Amt	Forsikringsprotokol, Ringsted Herred C	Sorø	1830 - 1857	
Branddirektoratet for Sorø Amt	Forsikringsprotokol, Ringsted Herred D	Sorø	1840 - 1857	
Branddirektoratet for Sorø Amt	Forsikringsprotokol, Slagelse Herred A	Sorø	1800 - 1857, 1 - 608	
Branddirektoratet for Sorø Amt	Forsikringsprotokol, Slagelse Herred B	Sorø	1800 - 1857, 609 - 896	

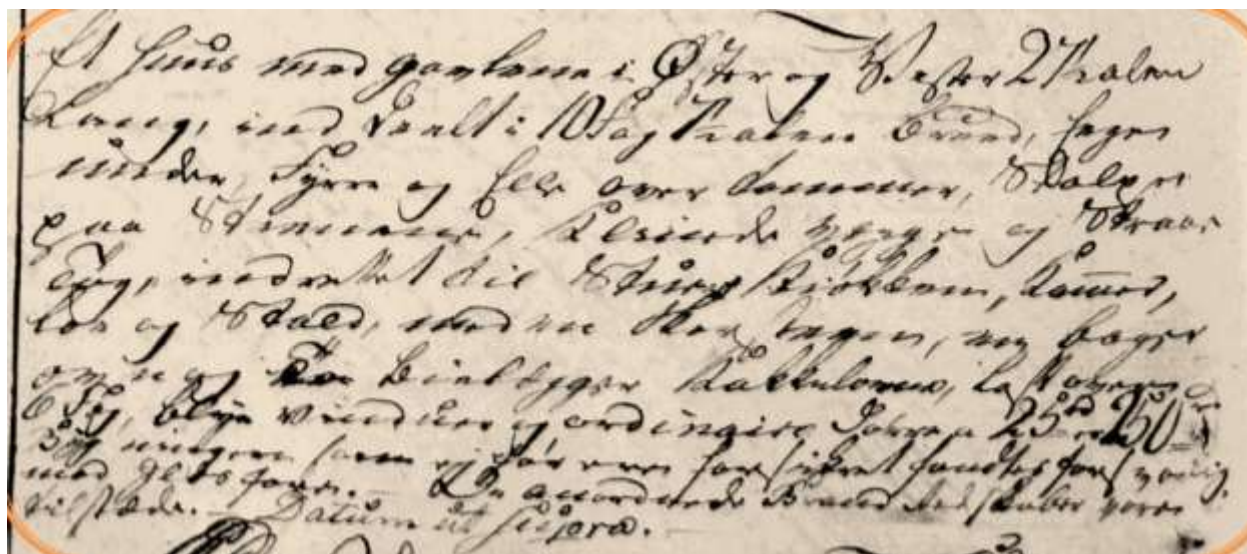
Du identificerer den rigtige ejendom via **"Byens eller Stedets og Eierens Navn"**: *Fulbye Bye, Saxehuset, Fæster Hans Jensen, Ejer Sorøe Academie, Fæster Gaardmand Jacob Jensen.*

I kolonnen **"No. i Taxations-Protokollen"** er der anført enten taksationsnumre (sagsnr.) eller datoer, som henviser til hvor i du finder ejendommen beskrevet i taksationsprotokollen. I eksemplet ovenfor: 86 og 2002.

Blandt taksationsprotokollerne finder du så den, der omfatter fx nr. 86:

Branddirektoratet for Sorø Amt	Taksationsprotokol, Alsted Herred	Sorø	1861 - 1887
Branddirektoratet for Sorø Amt	Taksationsprotokol, Alsted Herred A	Sorø	1800 - 1811, 1 - 884
Branddirektoratet for Sorø Amt	Taksationsprotokol, Alsted Herred B	Sorø	1811 - 1836, 885 - 1535
Branddirektoratet for Sorø Amt	Taksationsprotokol, Alsted Herred C	Sorø	1836 - 1842, 1536 - 2046
Branddirektoratet for Sorø Amt	Taksationsprotokol, Alsted Herred D	Sorø	1842 - 1843, 2047 - 2618
Branddirektoratet for Sorø Amt	Taksationsprotokol, Alsted Herred E	Sorø	1843 - 1847, 2619 - 3123
Branddirektoratet for Sorø Amt	Taksationsprotokol, Alsted Herred F	Sorø	1847 - 1852, 3124 - 3591
Branddirektoratet for Sorø Amt	Taksationsprotokol, Alsted Herred G	Sorø	1852 - 1856, 3592 - 4086
Branddirektoratet for Sorø Amt	Taksationsprotokol, Alsted Herred H	Sorø	1856 - 1861, 4087 - 4543
Branddirektoratet for Sorø Amt	Taksationsprotokol, Flakkebjerg Herred A	Sorø	1800 - 1805, 1 - 925
Branddirektoratet for Sorø Amt	Taksationsprotokol, Flakkebjerg Herred B	Sorø	1805 - 1810, 926 - 1215

Selvom du måske synes, det er svært at læse gotisk håndskrift, så kan du formodentlig godt læse, hvad der skrives om dine forfædres boliger. Indholdets form og ordlyd er nemlig ganske ofte som denne:

Husets placering og størrelse:

Et Huus med Gavlene i Øster og Vester 27½ alen
Lang, inddeelt i 10 Fag og 7½ alen Bred.

Bygningsmaterialer:

Eege under, Fyrre og Elle over tømmer, Stolper
paa Steenene, Klinede vægge og Straae Tag,
[bemærk også hvad der ikke nævnes: fodrem er sparet væk]

Rummenes indretning:

Indrettet til Stuer, Kjøkken, Kammer, Loe og Stald,

Inventar:

med en Skorsteen, en Bager Ovn og Toe bilægger Kakkelovne
Loft over 6 Fag, blye vinduer og ordinaire Dørre.
[bemærk, at bræddegulv ikke nævnes, hvorfor vi må antage,
at gulvene bestod af piksten og stampet ler]

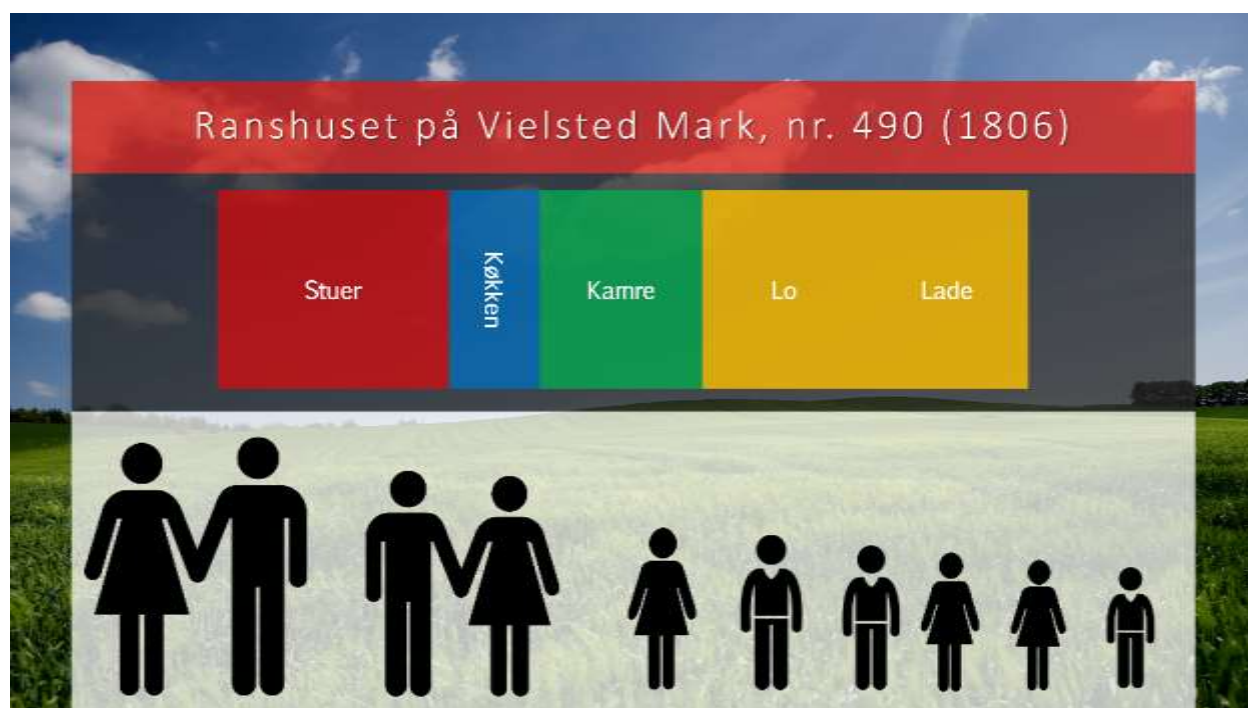
Forsikringsmæssige forhold:

25 Rd (pr. Fag) er 250 Rd, Bygningen som ej før har været
forsikret fandtes forsvarlig mod Ildsfare. De anordnede
Brandredskaber vare tilstede.

Husk at sammenholde oplysninger om bygningerne med oplysninger fra andre kilder, fx inventarlister i skifter:

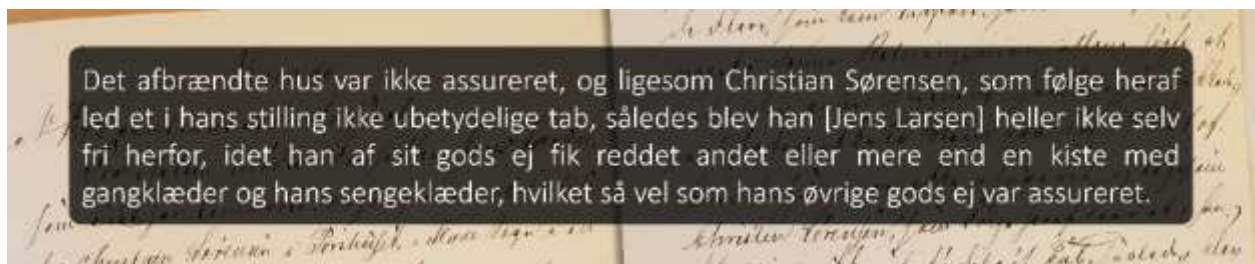
Eller antallet af beboere, som kendt fra kirkebøger og folketællinger:

Sammenlign dine forfædres boliger med deres naboers boliger:

Husk, at ikke alle bygninger var forsikrede:

Husk også, at selvom de offentlige forsikringsselskaber overgik til at være private selskaber omkring 1870, så var der stadig forsikringsselskaber efter den tid.

Nogen er indskannet, andet skal du til Rigsarkivets læsesale for at læse.

Hvis du ved, at en ejendom er nedbrændt efter 1870 og alligevel er på en læsesal, så bestil også herredsfogedens rejse-politiprotokol. Måske flyttede familien midlertidigt væk, og så kan der være en beskrivelse af branden og dem i rejse-politiprotokollen.

Arkivskaber: ?

Arkivserie: ?

Periode: - ?

[Søg i Daisy](#)

Der blev fundet **183** poster.
Side 1 af 1.

Fra ?	Til	Arkivskaber ?	Arkivserie ?
1875	1899	Ars-Skipinge Herreder	Protokol over rejsende ført af sognefogden i Jorløse sogn
1870	1926	Bjerre Herred	Rejsepolitiprotokol
1870	1926	Bjerre Herredsfoged	Rejsepolitiprotokol
1916	1919	Bølling-Nørre Hørne Herred	Rejsepolitiprotokol
1916	1919	Bølling-Nørre Hørne Herredsfoged	Rejsepolitiprotokol
1904	1921	Falsters Søndre Herreds Provsti	Korrespondance m.m. vedr. synsrejser og landemodesager
1871	1919	Falsters Vestre Herred	Rejsepolitiprotokol

Tjek også om retsbetjenten (herredsfogedens betjente) har været på besøg. De skulle tjekke om, der var sket noget kriminelt. (Forhørerne kan både være i en samlet journal for alle sager og i en særskilt journal for brandsager).

SÖK I ARKIVET ONLINE

brandverket.se

SÖK BYGGNADSVÄRDERINGAR OCH KARTOR

Här kan du söka på allt material utan extra inloggning. Det som går att söka på är:

- Historiskt län
- Historisk socken/församling och städer
- Historisk ort (stad eller by)
- Egennamn på enskild plats eller verksamhet (t.ex. kyrka, gård, fabrik)
- År eller period
- Ägare till den värderade fastigheten
- Försäkringsnummern

Brandverket.se er siden for dig, som har slægt i Sverige.